

UNIVERSITETET I OSLO

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Eksamen i: INF1411 – Introduksjon til elektroniske systemer

Eksamensdag: 28. mai 2014

Tid for eksamen: 4 timer

Oppgavesettet er på 6 sider

Vedlegg: Ingen

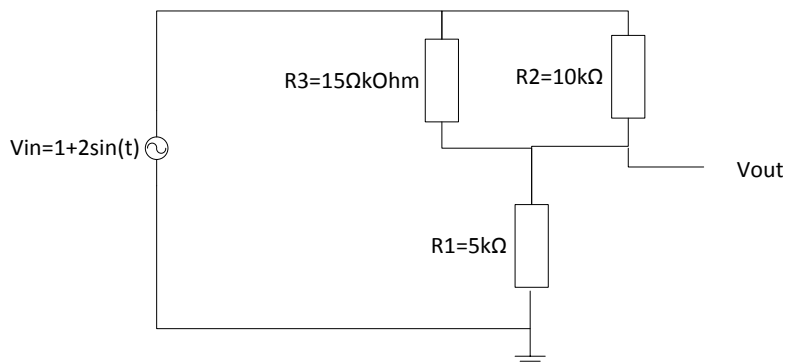
Tillatte hjelpemidler: Alle trykte og skrevne samt lommekalkulator

Kontroller at oppgavesettet er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.

Der hvor annet ikke er angitt, teller alle spørsmålene i en deloppgave likt.

Hvis du ikke har med kalkulator, forklar i såfall hvordan du vil regne ut svaret i de oppgavene hvor det spørres etter utregning.

Oppgave 1 (Vekt 20%) – Resistorer og kondensatorer

Figur 1

1-a) (vekt 4%)

Hvis R_1 , R_2 og R_3 i Figur 1 skal erstattes med en enkelt motstand R_X , hvor stor må den være?

1-b) (vekt 4%)

Beregn strømmen i_1 gjennom motstanden R_1 i Figur 1.

1-c) (vekt 4%)

Hvor stor er henholdsvis den minste og den største øyeblikksverdien til V_{out} ?

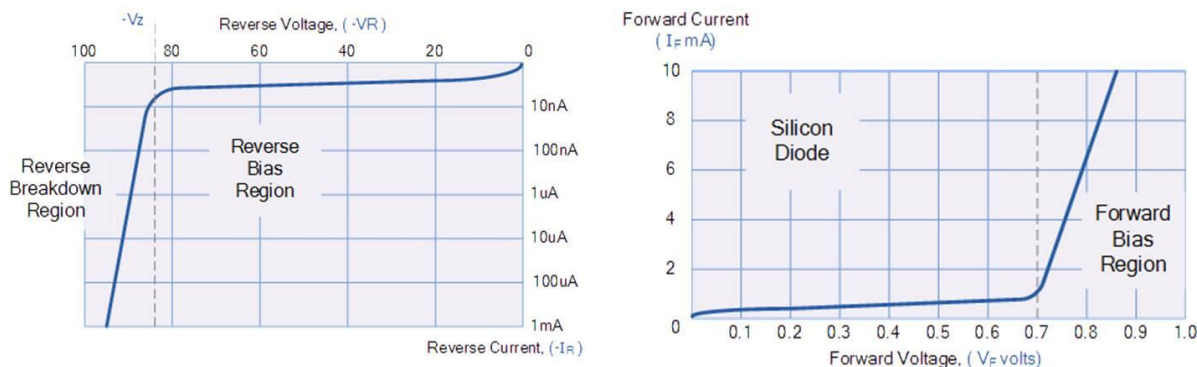
1-d) (vekt 4%)

Tenk deg nå at motstanden R_1 erstattes av en kondensator $C = 50\text{ }\mu\text{F}$. Finn forholdet A mellom V_{out} og V_{in} som funksjon av R_1 , R_2 og X_c .

1-e) (vekt 4%)

Mellom hvilke verdier vil $A = V_{out}/V_{in}$ ligge når frekvensen til V_{in} varierer fra 0Hz (likespenning) til en svært høy frekvens?

Oppgave 2 (Vekt 17,5 %) – Dioder

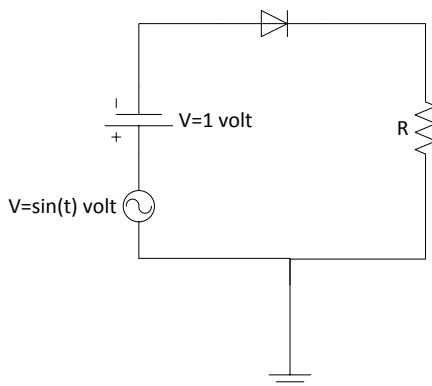

Figur 2: Diodekarakteristikk

2-a) (Vekt 5%)

Gitt diodekarakteristikken i figur 2. Finn omtrentlige verdier for diodens resistans for henholdsvis $V_R = -60$ volt, $V_F = 0,5$ volt og $V_F = 0,8$ volt.

2-b) (Vekt 5%)

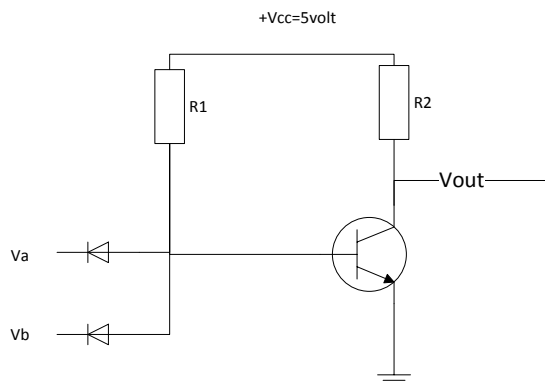

Figur 3: Diodekrets

Kretsen i Figur 3 består av en vekselspenningskilde, et batteri, en diode og en motstand. Anta at denne dioden har en ideel karakteristikk med en barrierespenningen på 0.7 volt. Anta at $R = 10 \text{ k}\Omega$ og beregn hvor stor strømmen gjennom motstanden R er når spenningen $V = \sin(t)$ er på a) sitt mest positive og b) på sitt mest negative.

2-c) (Vekt 7,5%) Funksjon til diodekrets

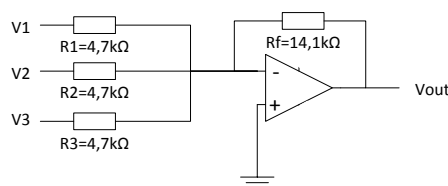
Figur 4 viser en digital krets med to dioder og en bipolar transistor. V_a , V_b og V_{out} er digitale signaler som enten er 0 volt eller +5 volt, dvs logisk «0» eller «1». Du kan anta at terskelspenningen til transistoren er høyere enn barrierespenningen til diodene. Forklar hvilken boolsk funksjon kretsen utfører. (Hint: Se først på hvilken funksjon transistoren har).

Figur 4: Digital logikk med bipolar transistor og dioder

Oppgave 3 (Vekt 22,5 %) – Operasjonsforsterkere

3-a) (Vekt 5%) Opamp-krets

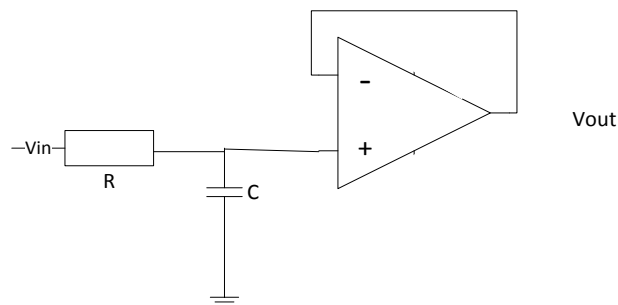
Figur 5

3a-1) Hva kalles kretsen i Figur 5?

3a-2) Hvor stor er forsterkningen?

3a-3) Finn hvor stor V_3 er hvis $V_1=1\text{ volt}$, $V_2=-2\text{ volt}$ og $V_{out} = -8\text{ volt}$

3-b) (vekt 7,5%) Aktive filtre

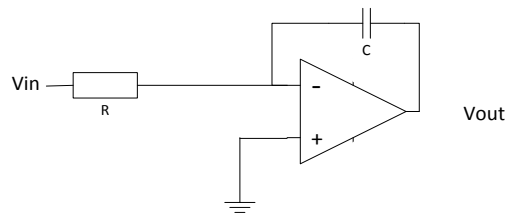
Figur 6: Aktivt filter

3b-1) Hva er forskjellen mellom et aktivt og et passivt filter?

3b-2) Hvis inngangen V_{in} er en likespenning eller en vekselspanning med lav frekvens, hva slags funksjon har kretsen i Figur 6 da (i tillegg til at den er et filter)?

3b-3) Hva er A lik i passområdet for filteret i Figur 6, forutsatt at alle komponentene er idelle? Begrunn kort.

3-c) (Vekt 5%) Integrator

Figur 7: Integrator

Kretsen i Figur 7 kalles for en integrator. Skisser utgangssignalet V_{out} fra integratoren når inngangssignalet V_{in} er et firkantsignal med «duty cycle» lik 50% og som er sentrert rundt 0 volt (dvs et balansert signal).

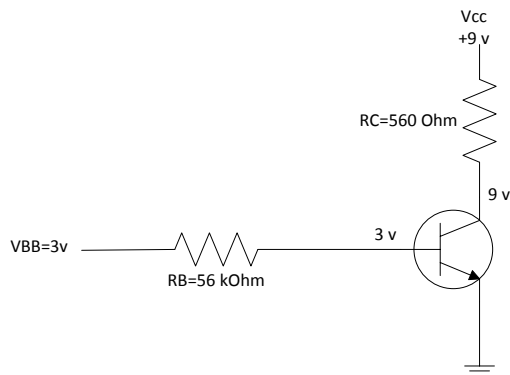
3-d) (vekt 5%)

Hva skjer med utgangssignalet fra integratoren i oppgave 3-c) hvis opamp'en ikke lenger er ideel, men har et konstant offset slik at $V_{out} > 0V$ når $V_{in} = 0V$? Begrunn svaret!

Oppgave 4 (Vekt 20 %) – Transistorer

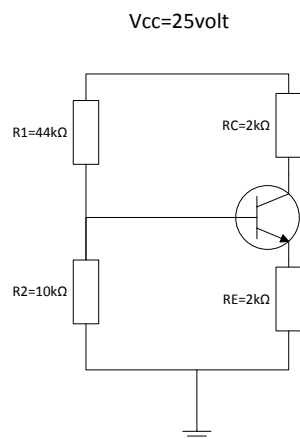
4-a) (Vekt 5%)

Gitt transistoren i figur 8. Internt i transistoren er det brudd enten i base, emitter eller kollektor, og man måler spenningene på transistorens terminaler til $V_B = 3 \text{ volt}$ og $V_C = 9 \text{ volt}$ (se figur). Anta at terskelspenningen $V_{TH} = 0.7 \text{ volt}$. Er bruddet i kollektor, base eller emitter? Svaret skal begrunnes!

Figur 8: BJT med feil

4-b) (Vekt 2,5%)

Figur 9

Hva er funksjonene til motstandene R_E og R_C i Figur 9? Hva vil skje hvis man fjerner begge motstandene fra kretsen og kobler emitteren direkte til jord og kollektoren direkte til V_{CC} ?

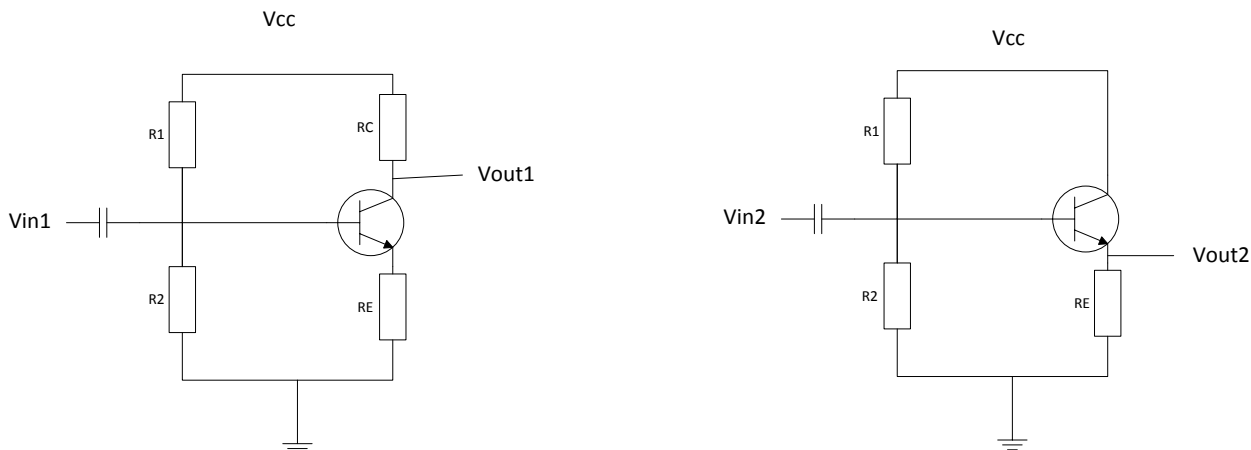
4c) (Vekt 2,5%)

Hvis $I_E = 4\text{mA}$ og $I_B = 10\mu\text{A}$, hvor stor er da I_C og β ?

4e) (Vekt 5%)

Tenk deg nå at motstanden R_2 i Figur 9 er ukjent. Hva er den minste verdien R_2 kan ha for at transistoren ikke skal være i cutoff? Anta at $V_{TH} = 0.7\text{ volt}$

4d) (Vekt 5%)

Figur 10: BJT forsterkerkretser

Hva er faseforskyvningen mellom V_{in1} og V_{out1} , og mellom V_{in2} og V_{out2} i de to forsterkerkretsene i Figur 10? Forklar og begrunn svaret!

Oppgave 5 (Vekt 20 %) – Flervalgsoppgave

5-a) Strøm, spenning, impedans

Hvilken påstand er korrekt?

- 1) Summen av spenningene rundt en lukket løkke er lik summen av impedansene rundt den samme løkken
- 2) Summen av impedansene rundt en lukket løkke er frekvensuavhengig
- 3) Summen av strømmene inn mot en node har samme fortegn som spenningen i noden i forhold til jord
- 4) De spiller ingen rolle om man algebraisk summerer spenningene med eller mot klokka rundt en lukket løkke når man bruker KVL
- 5) KVL gjelder ikke for kretser om inneholder reaktive elementer.

5-b) Kondensatorer

Hvilken påstand er riktig?

- 1) En kondensator lagrer elektrisk strøm
- 2) En kondensator lagrer elektrisk ladning
- 3) Impedansen til en kondensator er frekvensuavhengig
- 4) Impedansen til en kondensator kalles også for induktiv reaktans
- 5) Det inverse til kapasitiv reaktans kalles for reaktiv impedans

5-c) DA-konvertere

Hvilken påstand er korrekt?

- 1) Oppløsningen til en DA-konverter kan ikke forbedre oppløsningen til input-signalet
- 2) DA-konvertere trenger alltid et klokkesignal for å fungere
- 3) DA-konvertere benytter en intern AD-konverter for spenningsreferanse
- 4) Digitale signaler kan i motsetning til analoge signaler ha uendelig høy oppløsning
- 5) Operasjonsforsterkere kan ikke benyttes i DA-konvertere

5-d) AD-konvertere

Hvilken påstand er korrekt?

- 1) En AD-konverter konverterer en analog strøm til en digital spenning
- 2) Hvis man kobler en DA-konverter på utgangen av en AD-konverter vil oppløsningen til det analoge signalet sett ende-til-ende ikke endres
- 3) AD-konvertere kan konvertere både analoge strømmer og spenninger
- 4) AD-konvertere benyttes ikke i nettbrett
- 5) Høyfrekvent ikke-periodisk støy i det analoge signalet som konverteres vil alltid forplante seg til det digitale signalet.

5-e) Transistorer

Hvilken påstand er korrekt?

- 1) Bipolare transistorer er uavhengige strømkilder
- 2) Bipolare transistorer er uavhengige spenningskilder
- 3) Bipolare transistorer er strømstyrte strømkilder
- 4) Bipolare transistorer er spenningsstyrte spenningskilder
- 5) Alle bipolare transistorer har den strømforsterkningen